

08.08.2024

Museonjohtaja

Mäntsälän kunta, kuntakehityspalvelut
Niinistö Mari
Heikinkuja 4
04600 Mäntsälä

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Karlsbergin asemakaavan ehdotuksesta

HEL 2023-003090 T 10 03 01

Mäntsälän kunnanhallitus on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa Karlsbergin asemakaavan ehdotuksesta. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen sekä arkeologian näkökulmasta, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on osoittaa Mäntsälän kartanon rakennuksille ja pihapiirille suojelumääräykset, huomioida arvokkaat luontokohteet ja taajamametsän erityisyys, siirtää asemakaavan mukainen rakentamismahdollisuus toisaalle sekä osoittaa riittävät kulkuyhteydet ja aluevaraukset luonnon kokemiseen.

Museo on aiemmissa lausunnoissaan todennut, että kaavaluonnoksessa on ongelmana, ettei kartanon tontille ole merkitty rakennusoikeuden määrää, eikä ole määritelyä mitä pienimuotoisella rakentamisella tarkoitetaan, sekä se, ettei kaavassa ole tutkittu lisärakentamiselle mahdollisia rakennuspaikkoja. Kaava-alue kuuluu Mäntsälän kirkonmäen RKY-alueeseen, ja kaavakartalla alueellista suojelumerkintää tulee laajentaa vastaamaan RKY-alueen rajausta. Lisäksi museo esitti myös pakarituvalle ja luhtiaitalle suojelumerkintää. Museo on myös todennut, että Mäntsälän kartanon piha, puutarha ja puistometsä on Mäntsälän keskustaajaman merkittävin kulttuurihistoriallinen viheralue, jonka suunnittelun ja eheyttämisen tulisi perustua puistoinventointiin. Museo esitti kaavan yhteydessä tällaisen laatimista. Kaavan tarkemmat tavoitteet viheralueiden käytölle ja luonteelle kohdentavat tehtävän inventoinnin kysymyksenasettelua.

Lisäksi museo on lausunut, ettei SR-merkintä huomioi kohteen arkeologista intressiä. Koska SR-alueeseen sisältyvät kartanon pihapiirin ohella myös historiallisesti merkittävän 1700–1800-lukujen puiston mahdolliset maan alla säilyneet rakenteet ja kulttuurikerrokset, tulee

08.08.2024

Museonjohtaja

suojelualue esittää Karlsbergin asemakaavassa. Koska Karlsbergin kartano on erittäin merkittävä kohde, jolla voi olla myös erityistä tutkimuksellista merkitystä, tulee kartanon ja puiston alue merkitä kulttuuriperintökohteena asemakaavaan rajauksineen. Kulttuuriperintökohteet merkitään asemakaavaan kirjaimella s. Kaavamerkintään liitetään määräys: ”Muu kulttuuriperintökohde (historiallinen kartano). Aluetta koskevista rakennushankkeista ja isommista kaivutöistä tulee neuvotella Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon kanssa”.

Kaavaluonnoksesta annetussa vastineessa todetaan, että Mäntsälän kartanon pihaan, puutarhaan ja puistometsään ei kohdisteta muutoksia. Kyseiset alueet kuuluvat joko suojeltuun pihapiiriin tai sm-alueeseen, jolla suojellaan historiallisesti merkittävän 1700-1800-lukujen puiston mahdolliset maan alla säilyneet rakenteet. Suojelualueet s-1 (pihapiiri) ja sm (historiallisen puiston mahdolliset maanalaiset rakenteet) osoitetaan tarkkarajaisina, vaikka sijaintitieto on likimääräinen. Suojeltujen pihapiirin ja historiallisen puiston rajauksilla on eri tavoitteet kuin valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen RKY-määrityksellä. RKY-alue ei määrity asemakaavassa, joten sitä ei merkitä kaavaan määräyksenä, vaan näkyy rajauksena pohjakartalla.

Keski-Uudenmaan museon lausunto

Kaavaehdotuksessa rakennuksille on osoitettu museon esittämät suojelumääräykset. Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta Keski-Uudenmaan alueellisella vastuumuseolla ei ole ehdotukseen huomautettavaa.

Sen sijaan arkeologian osalta asemakaavamerkintöihin ja määräyksiin on rajattu sm-alue, merkintään on lisätty teksti; ”Alueen osa, jolla sijaitsee historiallisesti merkittävän, 1700- ja 1800-lukujen puiston mahdolliset maan alla säilyneet rakenteet ja kulttuurikerrokset”. Alueella sijaitsevaa kulttuuriperintökohdetta ei voida merkitä kaavaan sm-merkinnällä, joka tarkoittaa kiinteää muinaisjäännöstä. Kulttuuriperintökohde merkitään asemakaavaan kirjaimella s ja kaavamerkintään liitetään määräys; ”Muu kulttuuriperintökohde (historiallinen kartano)”. Historiallisesti merkittävällä puistoalueella, maan alla mahdollisesti säilyneet puistorakenteet ja kulttuurikerrokset, on säilytettävä. Kaavamerkintään liitetään määräys; ” Aluetta koskevista rakennushankkeista ja suuremmista kaivutöistä tulee neuvotella Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon kanssa”

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Museonjohtaja

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo

Lausunto

3 (4)

08.08.2024

Museonjohtaja

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Puhelin
+358 9 310 1060

Y-tunnus
0201256-6

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo

Lausunto

4 (4)

08.08.2024

Museonjohtaja

Reetta Heiskanen
museonjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Puhelin
+358 9 310 1060

Y-tunnus
0201256-6